

А. О. Сич

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: кандидат філологічних наук

О. В. Мосієнко

Нормативно-референційні одиниці у структурі британського газетного дискурсу

Стаття присвячена дослідженню тенденцій функціонування номінативно-референційних одиниць у газетному дискурсі.

Номінативно-референційні одиниці розглядаємо як мовні засоби, котрі складаються з номінативного та референційного компонентів і здійснюють референцію до об'єктів дійсності. Номінативна складова представлена іменником або іменним словосполученням, а референційна – детермінативами [1: 57].

Лінгвістичний план газетного дискурсу відображений умовних засобах, які використовуються в тексті, а лінгвокогнітивний пов'язаний з мовною свідомістю, яка зумовлює вибір мовних засобів і впливає на породження і сприйняття тексту [3: 112].

Актуальність статті визначається тим, що розглянуті в ній питання пов'язані з пріоритетними напрямками наукових досліджень сучасного мовознавства, в яких основна увага лінгвістів звернена до проблем мовлення, когнітивно-дискурсних і комунікативно-прагматичних аспектів семантики номінативних одиниць. Дослідження функцій номінативних одиниць з урахуванням принципів комунікації сприяє виявленню закономірностей текстопобудови.

Дослідження номінативних одиниць мови відбувається на рівні дискурсу та у взаємодії з мисленням [6: 166-167]. Газетний дискурс виступає важливим засобом побудови інформаційного простору суспільства, оскільки його мова відображає все те, що стосується проблем мови як феномена [2: 170-171; 4: 155].

Функціонування номінативно-референційних одиниць пов'язане з теорією референції, суть якої полягає в тому, що вибраний у процесі пізнавальної діяльності людини об'єкт стає предметом мовної номінації і фігурує у мисленні як референт даного йому імені [7: 50].

Детермінативи функціонують у складі номінативно-референційних одиниць і їх трактують як службові слова, які в іменних фразах займають позицію артикля [1: 57] і різними способами визначають коло референції іменника, роблячи його означеним чи неозначеним, а також сприяють повноцінній актуалізації понять.

Номінативно-референційні одиниці з означеним артиклем вказують на намір мовця здійснити одиничну референцію [9: 188]. Означений артикль пов'язує з індивідуалізованою ідентифікацією [8: 103]. Номінативно-референційні одиниці з вказівними займенниками *this/that* вказують на референти, названі у мовленнєвому акті, тексті [5: 175]. Вказівні займенники виконують функцію вказування на попередню та наступну інформацію і співвідносяться з референтами.

Таким чином, номінативно-референційні одиниці виділяють предмет газетного повідомлення та сприяють зв'язності композиційних елементів тексту. Функціонування номінативно-референційних одиниць у газетному дискурсі являє собою вербалізовану, мовленнєво-мислительну діяльність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Бархударов Л. С. Структура простого предложения современного английского языка / Л. С. Бархударов – М.: Высшая школа, 1966. – 198 с.
2. Березин В. М. Экспрессивные средства языка современных СМИ: Основные тенденции, культурно-речевая оценка // Язык и социум: Материалы VII Международной научной конференции, Ч.1. / В. М. Березин – Минск, 2007 – С.170-173.
3. Дудолодова О. В. Публицистический дискурс как коммуникативный контекст функционирования гендерных репрезентаций / О. В. Дудолодова // Вісник Харківського нац. ун-ту. Сер. Романо-германська філологія. – 2004. – № 636. – С.111-112.
4. Кузнецова Т. В. Позитивность информации в СМИ (к постановке проблемы) // Язык и социум: Материалы VII Международной научной конференции, Ч.1. / Т. В. Кузнецова – Минск, 2007 – С.185-188.
5. Маслова С.Б., Мойсеенок Л.А. Указательные местоимение “that” как референтное средство английского языка /

С. Б. Маслова, Л. А. Мойсеєнук // Записки з романо-германської філології. – Вип.7. – 2000. – Одеса. – С.175-182.

6. Овшиева Н. Л. К вопросу о различиях в понимании термина „Дискурс” /Н. Л. Овшиева // Вестник Оренбургского государственного университета. – 2004. – № 11. – С.165-169.

7. Рассел Б. Дескрипции Новое в зарубежной лингвистике / Б. Рассел – Вып. 13: Логика и лингвистика (Проблемы референции). – М. Прогресс, 1982. – С.41-55.

8. Рейман Е.А. Английский артикль. Коммуникативная функция / Е. А. Рейман – Л.: Наука, 1988. – 116 с.

9. Серл Дж. Р. Референция как речевой акт Новое в зарубежной лингвистике / Дж. Р. Серл – Вып. 13: Логика и лингвистика (Проблемы референции). – М. Прогресс, 1982. – С.179-201.

10. Труфанова И. В. О разграничении понятий: речевой акт, речевой жанр, речевая стратегия, речевая тактика / И. В. Труфанова // Филологические науки. – №3, 2001. – С.56-64.

М. М. Сищук

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент

Т. Д. Чхетіані

Номінативне поле концепту ЩАСТЯ в англійській та українській мовах

Побудова номінативного поля являє собою встановлення та опис сукупності мовних засобів, які номінують концепт та його окремі ознаки. За Р.М. Фрумкіною в структурі концепту ми виділяємо ядро та периферію концепту. Ядро – це словникові значення тієї чи іншої лексеми, тобто прямі номінації концепту та його синоніми. Периферія являє собою суб'єктивний досвід, різноманітні прагматичні складові лексеми, конотації та асоціації, а також включає лексико-фразеологічні та дериваційні поля концепту [3].

Ключовою лексемою, що репрезентує концепт ЩАСТЯ в англійській мові є лексема *happiness*. Ядро, в якому зберігається найістотніша інформація про концепт, ґрунтується на словниковому визначенні лексеми *happiness*. Аналіз словникових дефініцій дозволив виділити такі основні змістові ознаки